

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-2

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veličák
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Hedvika Břínková
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	<i>Mikulčice-Valy, most č. 1. Předběžná rekonstrukce mostu R. Skopala, podle Poláček 2000 (viz obr. 9 na str. 46)</i> <i>Mikulčice-Valy, bridge No. 1. A preliminary reconstruction of the bridge by R. Skopal, in accordance with Poláček 2000 (see Fig. 9 on page 46)</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

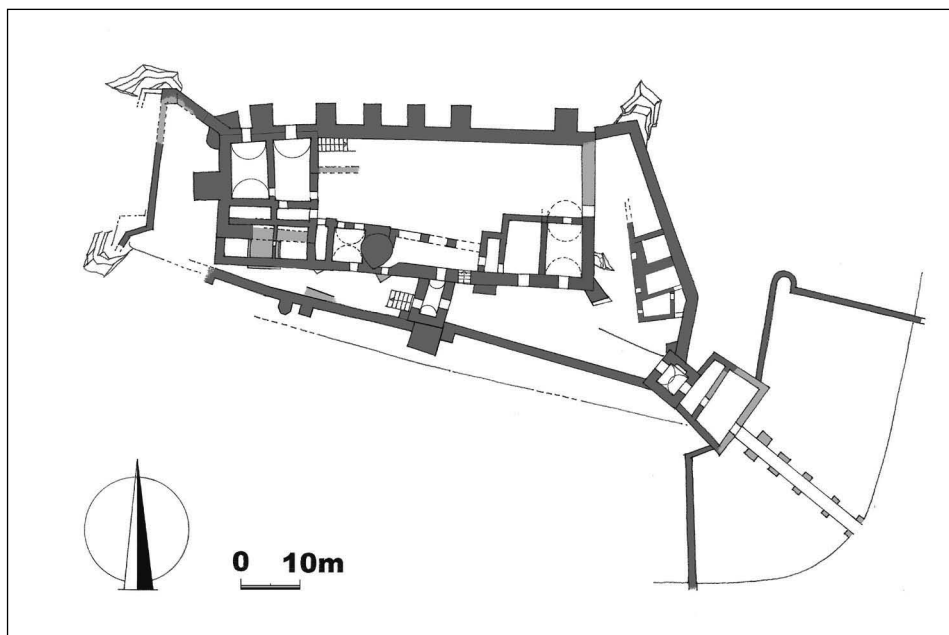
Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2014

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR

Copyright © 2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors

Obr. 64. Lukov, Horní hrad. Vyznačení polohy východního paláce.

Abb. 64. Lukov, Horní hrad (Oberburg). Bezeichnung des Ostpalastes.

der UNESCO-Welterbestätte, der Reithalle am Schloss Lednice, freigelegt und gründlich dokumentiert.

LUKOV (K. Ú. LUKOV U ZLÍNA, OKR. ZLÍN)

Horní hrad. Středověk, novověk. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Archeologický výzkum probíhal na Horním hradě v prostoru tzv. východního paláce (obr. 64), který byl ještě v dobách před stavebně rekonstrukčními pracemi na hradě zasypan do výšky více než dva metry od nynější úrovně terénu. Sutiny byly v průběhu dřívějších let odklizeny až na úroveň dnešního terénu a v roce 2013 byl prostor paláce upravován tak, aby zde mohla vzniknout nová nezastřešená kaple sv. Jana Křtitele. Ta by měla připomínat kapli starší, která je na hradě doložena podle písemných zpráv již v druhé polovině 14. století a je dokonce připomínána papežem Bonifácem IX.

Sonda o rozměrech 5,5×1,5 m byla položena v jihovýchodním rohu paláce podél jeho východní stěny. V téměř celé své délce byla těsně pod povrchem odkryta novověká kamenná dlažba (obr. 65), která však byla v jihovýchodním rohu místnosti narušena mladším výkopem. V tomto místě bylo proto možné bez zničení dlažby vykopat sondu do hloubky více než 2,5 m. Následně však musely být práce zastaveny kvůli nebezpečí sesuvu nesourodých profilů a kamenných stěn. Ani v této hloubce se nepodařilo dosáhnout vrstev starších než cca 16. – 17. století. Zajímavé poznatky přinesl průzkum sondou obnažených stěn paláce. Jižní dodnes dochovanou nepřestavěnou zeď se podařilo již v dřívějších letech zařadit do pozdně románského období, ostatní stěny paláce vystupující na povrch však odpovídají až o poznání mladšímu datování. Nyní byly však téměř u dna sondy nalezeny zbytky původní východní stěny, tvořící s jižní stěnou nároží, a podařilo se tak prokázat, že stěny východního paláce stojí alespoň

Obr. 65. Lukov, Horní hrad. Pohled na novověkou dlažbu zachycenou při výzkumu.

Abb. 65. Lukov, Horní hrad (Oberburg). Anblick auf die neuzeitliche Pflasterung, die bei Grabung entdeckt wurde.

částečně na půdorysu pozdně románské stavby tvořící zřejmě původní nejstarší jádro hradu (vřelý dík za konzultaci patří R. Vrlovi z Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Kroměříži).

Ivan Čížmář

Resumé

Lukov (Kat. Lukov u Zlína, Bez. Zlín), Burg Lukov. Mittelalter, Neuzeit. Burg. Rettungsgrabung.

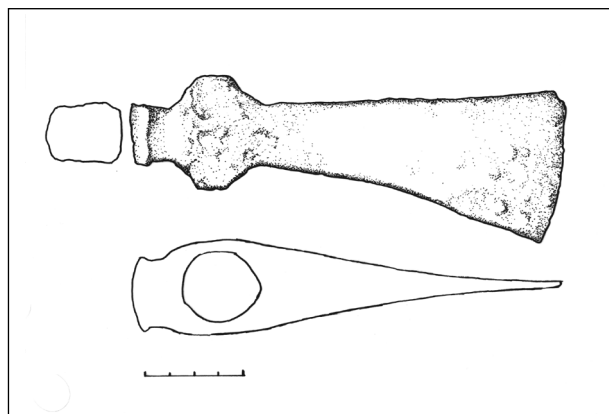
MALÁ MORAVA (OKR. ŠUMPERK)

Parc. č. 1344. Raný středověk. Železná sekerka. Ojedinelý nález. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum Šumperk.

Na konci prosince roku 2013 našel P. Vašek (bytem v Hanušovicích) na katastru Malé Moravy (okr. Šumperk) pomocí detektoru kovů železnou sekerku (obr. 66). Nález ohlásil a 10. 1. 2014 mě jako archeologa územně příslušného muzea zavedl na místo nálezu. Jedná se o svah jihozápadního sklonu, spadající ze hřbetu od vrcholu Srázné (1074 m n. m.). Sekerka byla objevena jen několik metrů od křižovatky zpevněné úboční cesty a svážnice, v kameňaté půdě, cca 15 cm hluboko. Místo jsem zaměřil s GPS přístrojem (zn. Garmin 60CSx): N50 06.283, E16 50.902 (souřadnice v systému WGS-84). Místo se nachází na západním okraji parc. č. 1344, poblíž hranice s parc. č. 1151, v nadmořské výšce ca 655 m. Západně od místa nálezu stávala v novověku vesnice Kronödörfel, opuštěná po druhé světové válce.

Popis: železná úzká sekerka má mírně rozšířené ostří, krátce protažený zesílený tyl s obdélnou ploškou a ostny kolem okrouhlého násadního otvoru. Délka – 176 mm, šířka břitu – 62 mm, průměr násadního otvoru 33×30 mm, výška ostnů – 43–45 mm, váha cca 580 g.

Nález typologicky odpovídá sekerám II. typu v třídění moravských středohradištních seker B. Dostála (1966, 71, obr. 15:9), který dále rozpracoval starší třídění J. Poulika a V. Hrubého. Analogie nalézáme např. na lokalitách Držovice (Dostál 1966, 125, Tab. 14:11,13), Hradisko u Kroměříže (Dostál 1966, 130, Tab. 16:8), Luhačovice (Dostál 1966, 142, Tab. 26:1-3), Pěnčín (Dostál 1966, 152, Tab. 32:11), Staré Město u Uh. Hradiště – Písečnice (Dostál 1966, 169, Tab. 45:6), Žlutava (Dostál 1966, 196, Tab. 65:17) nebo Dačice (Dostál 1966, 123, Tab. 74:14). Z nověji publikovaného materiálu ze slovanských hrobů ze střední Moravy lze zmínit nález z Prostějova – Držovic (Fojtík, Šmíd 2008, 53, Tab. 41:2-3). Na Moravě se sekery typu II vyskytovaly v celém průběhu 9. století (s možným přesahem do 10. století), spodní hranice je však časově těžko zachytitelná; prototypy lze sledovat i v časnějších obdobích. Funkčně jsou považovány za zbraně (Dostál 1966, 71).

Obr. 66. Malá Morava (okr. Šumperk). Nález sekerky. Kresba G. Halama-Leite.

Abb. 66. Malá Morava (Bez. Šumperk). Der Axt-Fund. Zeichnung G. Halama-Leite.

Nejzajímavější na celém nálezu tohoto artefaktu je jeho geografická poloha a značná nadmořská výška. Horopisně se zde nacházíme v jižní části celku Králického Sněžníku (Melzer, Schulz 1993, 18–21, tab. 2). Nověji také disponujeme nálezem jiné raně středověké sekerky (typ I C dle B. Dostála), která byla nalezena v jižním podhůří jesenického pohoří (na katastru Plečí u Jindřichova, okr. Šumperk), rozkládajícího se východně masivu Králického Sněžníku (Halama 2014).

Oba nálezy sekerek jsou tak naprosto vysunuty mimo známé raně středověké osídlení, které na severní Moravě končí na Mohelnicku, kde je zachycena struktura lokalit ze středohradištního a mladohradištního období, starší doba hradištní byla zatím zachycena pouze sídlišťem v Moravičanech (Goš 1988).

Jakub Halama

Literatura

- Dostál, B. 1966: *Slovanská pohřebiště ze střední doby hradištní na Moravě*. Praha: Academia.
- Fojtík, P., Šmíd, M. 2008: *Slovanské hroby a pohřebiště na Prostějovsku. Pravěk – Supplementum 18*. Brno: Ústav archeologické památkové péče.
- Goš, V. 1988: Slované osídlení severní Moravy. In: V. Frolec (ed.): *Rodná země. Sborník k 100. výročí Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně a k 60. narozeninám PhDr. Vladimíra Nekudy, CSc.* Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 181–190.
- Halama, J. 2014, v tisku: Raně středověká sekerka z podhůří Jeseníků. In: Z. Beneš, M. Popelka, R. Šmídtová (eds.): *Od Skandzy k Dunaji, od Rýna k Paslece. Sborník k 70. narozeninám Lubomíra Košnara. Praehistorica 32/2*.